

Nr 4.

Av herr **Pettersson** i Ersbacken **m. fl.**, om höjning av byggnadsbidragen till tjänstebostäder för folkskolans lärare.

1946 års riksdag fattade vid sin höstsession beslut om statsbidrag till byggande av tjänstebostäder åt folkskolans lärare. Enligt gällande bestämmelser utgår statsbidrag med 12 000 kr. för tjänstebostad för ordinarie folkskollärare och med 8 000 kr. för tjänstebostad åt annan lärare, varvid statsbidraget dock icke må överstiga 40 procent av de styrkta byggnadskostnaderna.

Redan då statsbidrag infördes rådde delade meningar om huruvida bidragsbeloppen voro tillräckliga med hänsyn till rådande byggnadskostnader. Avsikten med statsbidraget till lärarbostäder kan sägas vara att kompensera de skoldistrikt, som måste bygga tjänstebostäder, för deras kostnader för detta ändamål. Sedan statsbidraget frånräknats skall återstoden av byggnadskostnaderna, som skoldistriktet få svara för, täckas av hyran i vad avser amortering, ränta och underhåll. Både motionsledes och reservationsvis framhölls att statsbidraget icke skulle komma att fylla sitt ändamål utan att landsbygdskommunerna alltjämt skulle få vidkännas utgifter, som kommuner med hyresmarknad undgå. Man föreslog därför att statsbidraget borde höjas till 15 000 kr. resp. 10 000 kr. och att bidraget finge uppgå till högst 50 procent av de styrkta byggnadskostnaderna. Under behandlingen av ärendet i kamrarna stöddes denna reservationsvis framförda uppfattning av en utbredd mening bland ledamöterna i riksdagen. Utskottets förslag segrade således med en övertikt av endast 7 röster i andra kammaren och 14 röster i första kammaren.

Sedan riksdagen beslöt införa statsbidrag till lärarbostäder, ha byggnadskostnaderna stegrats i icke oväsentlig grad. Att exakt bestämma denna höjning låter sig icke göra på grund av det bristfälliga statistiska material som föreligger på detta område. Men man torde icke taga till i överkant om man säger att byggnadskostnaderna för enfamiljs- och tvåfamiljshus — sådana byggnader det här är fråga om — stigit med 20—25 procent under de tre senaste åren. Med hänsyn till den prisstegring som ägt rum, vore det rimligt att höja statsbidragen till lärarbostäder i motsvarande mån för att bidragens realvärde skall bevaras. Det råder ingen som helst tvekan om att 12 000 kr. resp. 8 000 kr. är mindre nu än för två år sedan.

Utöver denna s. a. s. räknemässiga synpunkt bör hänsyn även tagas till

rådande uppfattningar ute i skoldistriktet. Det är således ett återkommande klagomål att statsbidraget till lärarbostäder är för litet, och det innebär att landsbygdskommunerna få göra ekonomiska uppoffringar, som kommuner med hyresmarknad slippa. Detta tyder på att statsbidragen blevo för lågt tilltagna redan från början såsom man befarade på åtskilliga håll. En höjning av statsbidragen framstår därför som synnerligen motiverad till förslagsvis 15 000 kr. för tjänstebostad för folkskollärare och till 10 000 kr. för tjänstebostad åt annan lärare.

Emot en dylik höjning kan man invända att »tiden» inte är lämplig för en ökning av statens utgifter. Härtill kan för det första genmåsas att det endast är fråga om huruvida staten eller kommunerna skola betala de ökade byggnadskostnaderna. I bägge fallen får det allmänna svara för utgifterna; det är endast fördelningen av utgifterna som skall ändras. För det andra torde avsikten ha varit att en justering uppåt av statsbidraget borde ske, om beloppen visade sig otillräckliga och byggnadskostnaderna stego. Statsrådet Weijne förklarade sålunda i debatten (andra kammarens protokoll 1946 nr 40 s. 38) på tal om statsbidragets storlek bl. a.: »Visar det sig emellertid, att ett bidrag av 12 000 kronor är beräknat i underkant, möter det inga oöverstigligen svårigheter att få en justering uppåt till stånd, antingen detta sker efter framställning från Kungl. Maj:t eller *på initiativ av en enskild motionär* som fäster uppmärksamhet på saken» (kurs. av motionärerna). Det torde icke vara oriktigt att anse att kammaren fattade ecklesiastikministerns ord som ett löfte om höjning av statsbidraget och att detta påverkade utgången av voteringen till förmån för Kungl. Maj:ts och utskottets förslag.

Av årets statsverksproposition framgår att skolöverstyrelsen föreslagit en höjning av statsbidragen till lärarbostäder med 25 procent, motsvarande 15 000 kr. för tjänstebostad åt folkskollärare och 10 000 kr. för tjänstebostad åt annan lärare. Skolöverstyrelsen har med anledning av denna höjning förordat att anslaget till byggnadsbidrag till tjänstebostäder borde utgå med 2,5 milj. kr. Chefen för ecklesiastikdepartementet har emellertid inte ansett sig kunna gå med på en höjning av statsbidragets storlek till lärarbostäder och därför föreslagit att till nämnda ändamål måtte anvisas ett förslagsanslag av 2 milj. kr. Då i det föregående en ökning av statsbidraget till lärarbostäder till 15 000 kr. resp. 10 000 kr. föreslagits, bör i enlighet härmed ett anslag på 2,5 milj. kr. anvisas för budgetåret 1949/50.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte dels besluta att statsbidrag skall utgå med 15 000 kr. till tjänstebostad för folkskollärare och 10 000 kr. till tjänstebostad för annan lärare, dock att statsbidraget icke må överstiga 50 procent av de styrkta bygg-

nadskostnaderna, och dels anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr. till byggnadsbidrag till tjänstebostäder för budgetåret 1949/50.

Stockholm den 14 januari 1949.

E. Pettersson,
Ersbacken.

Sven J. Vigelsbo.

Gunnar Larsson
i Luttra.

Rob. L. Jansson,
Aspeboda.
